

מפגש מספר 1: הכרות עם התוכנית וגיבוש קבוצתי

מטרות:

1. הכרות עם תכנית "יוצרים שינוי" ועידוד המוטיבציה להשתתפות בתכנית.
2. גיבוש בין התלמידים בדגש על כישורים אישיים וקבוצתיים.
3. יצירת אווירה בלתי פורמלית, נעימה ושונה משיעור רגיל על מנת לעודד חשיבה יצירתית.

מהלך הפעילות:

1. הסבר והקרנת **מצגת/סרט** על תכנית "יוצרים שינוי"

מהי תכנית "יוצרים שינוי"?

"יוצרים שינוי" היא תכנית חינוכית בינלאומית שמעודדת ילדים להתבונן בצורה אמפתית על סביבתם, לאתר בעיות, לקחת אחריות וליצור שינוי.

בתהליך אתם תלמדו דרך משחקים ופעילויות חווייתיות לזהות מה מפריע לכם, לקבל החלטות בקבוצה, לדמיין ולחלום על פתרונות, לתכנן ולהפוך את החלום למציאות.

"יוצרים שינוי" באה להזכיר לכם ולמורים שלכם שאתם יכולים ליצור שינוי ואנו ניתן לכם את הבמה והאפשרות לשתף את השינוי שיצרתם עם אחרים בארץ ובעולם.

כיצד התוכנית פועלת?

"יוצרים שינוי" מורכבת מארבעה שלבים פשוטים:

להרגיש מה חשוב ומפריע לכם

לדמיין ולהגדיר כיצד אתם הייתם רוצים לראות את הדברים אחרת

ליישם את הפתרונות שחשבתם עליהם

לשתף אחרים בעשייה שלכם באמצעות תיעוד המעשה

תוצרי התכנית הם פרויקטים חברתיים-קהילתיים מחוללי שינוי שאתם יוזמים. התחומים יכולים להיות רבים ומגוונים: איכות הסביבה, בריאות, עוני, אלימות, ניקיון, תזונה, עומס בלימודים, שילוב בקהילה ועוד.

הפרויקטים מוגשים לתחרות ארצית המתקיימת מדי שנה.

עליכם לתעד בכתב ולצלם את כל הפרויקטים שאתם בונים, בכל שלבי התכנון והביצוע של הפרויקטים מתחילתם ועד סופם על מנת לשלוח אותם לתחרות ארצית.

שיעורי בית:

1. צפו ב-10-5 סרטונים מתוך אתר [היוטיוב](#) של יוצרים שינוי וניתחו את הסרטים על פי דף התצפית האישי המצורף.

דף תצפית

מבצעי הפרויקט: _____

מקום הפרויקט: _____

הבעיה: _____

קהל היעד: _____

מקור הבעיה: _____

הפתרון: _____

פתרון אחר לבעיה: _____

מפגש מספר 2: ניתוח שיעורי הבית, היכרות וגיבוש

1. תלמידים המעוניינים לשתף את שרשמו בדף התצפית, מוזמנים. תלמידי הכיתה יבחרו סיפור אחד מבין הסרטים שהוצגו. המנחה יעודד את התלמידים לחשוב על פתרונות יצירתיים ושונים ממה שהוצגו בסרט, המנחה ירשום את כל הפתרונות שהוצעו על הלוח. כך ניתן לעודד את התלמידים ליצור פרויקט משלהם ולהיות מובילי שינוי.

סיכום :

ראינו בסרטים שילדים ובני נוער מסוגלים לבצע המון פרויקטים התנדבותיים ולעשות שינוי חברתי אמיתי. עוד ראינו כי לכל בעיה ניתן למצוא מספר רב של פתרונות יצירתיים, מגוונים וקלים לביצוע. לכם יש מגוון עצום של רעיונות! בשיעורים הבאים נתחיל לחשוב אילו בעיות אנחנו רוצים לשנות ולמצוא להם פתרונות.

2. "בינגו חברים" – תרגיל היכרות וגיבוש

מטרה: לגלות מה אנו אוהבים לעשות ובמה אנחנו טובים ובהמשך לגלות את המשותף והשונה בין חברי הקבוצה ועד כמה אנחנו מכירים את חברינו לקבוצה/לכיתה

הכנה: יש להכין ולהדפיס את כרטיסיית הבינגו (בהתאם למצורף מטה)

הנחיות:

הכינו לוח אחד לכל משתתף.

בקשו מכל משתתף לרשום את שמו במשבצות עם היגדים שנכונים לגביו

קעת בקשו מהמשתתפים להסתובב בחדר ולהחתיים את החברים במשבצות המשותפות להם ולחבריהם.

סיכום במליאה:

לאחר שכל התלמידים החתימו את הלוח שלהם, המדריך מסכם את התוצאות על הלוח על מנת לראות תמונת מצב כיתתית באמצעות הצבעה. למשל, כמה תלמידים בכיתה מנגנים בגיטרה? ורשום את המספר הכיתתי על הלוח.

דיון במליאה:

מה גיליתם על עצמכם?

מה גיליתם על אחרים? על הכיתה?

מה יש לכם במשותף עם הקבוצה?

במה גיליתם שאתם שונים?

כמה הכרת את החברים קודם לעומת עכשיו?

האם אפשר "להשתמש" בכישורים שלנו לטובת האחר? אילו כישורים?

חובש/ת קסדה על אופניים	מנגן/ת בגיטרה	שם/ה לב כשמישהו מסתפר	מבלה הרבה בפייסבוק	אוהב/ת ללכת לים
אוהב/ת לישון כל השבת	אני צמחונית	יודע/ת לעשות קסמים	טוב במתמטיקה	אוהב/ת לרקוד
אוהב/ת לשחק כדורגל	חלק ממשפחה מרובת ילדים +4	אוהב/ת את הביטלס	כותב/ת שירים	קורא ספרי מדע בדיוני
אני מתנדב/ת	רואה את האח הגדול	חסכתי כסף למשהו שמאד רציתי	עובד בחופש הגדול	חוצה לפעמים את הכביש לא במעבר חציה
אוהדת ברצלונה	לא רואה טלוויזיה בכלל	לובשות מותגים	בתנועת נוער	אוהב/ת לבשל
יש לי כלב	אני אח/ות בכורה	הייתי בחו"ל	אוהב/ת לפתור תשבצים	אוכל/ת אצל סבא וסבתא כל יום שישי

שיעורי בית:

להשתמש בכישורי לטובת האחר

מטרות:

1. היכרות עם חזקות וכישורים אישיים של התלמיד, למידה שניתן לתת ולהעניק למישהו אחר באמצעות כישורים אלו.
2. תרגול צורת החשיבה של זיהוי בעיה ומציאת פתרון

הכינו טבלה (בהתאם למוצג מטה)

אמרו לתלמידים להכין רשימה של 18 דברים שהם אוהבים לעשות ולאחר מכן שיסמנו בהתאם לפרמטרים בטבלה.

מפגש מספר 3: שיתוף תוצאות המשימה ותרגול

דיון קצר במליאה:

- האם גילתם על עצמכם משהו חדש? מהו?
 - עכשיו כשיותר ברור לך מה התחביבים/כישורים המיוחדים שלך. כיצד אתה חושב שניתן לתעל אותם לטובת מישהו אחר?
- לדוגמא: אם את/ה אוהב/ת כלבים ניתן להתנדב להוציא את הכלב של השכנה הקשישה לטיול פעם ביום. אם הינך אוהב/ת כדורגל, ניתן לארגן הפסקה פעילה בבית הספר בו ילדים תורמים שני שקלים ומקבלים הזדמנות לבעוט לשער. את הכספים ניתן לתרום לעמותה שעוסקת במשהו שחשוב לך.

פעילות אקטיביסט בצ'יק

מטרות:

1. חידוד ההבנה כי ניתן להפוך לאקטיביסט בכמה צעדים פשוטים וכולם יכולים לחולל שינוי.
2. איתור צרכים בביה"ס על ידי התלמידים.

מהלך הפעילות:

1. אקטיביסט בצ'יק:

הקדמה: מנהלים שיחה קצרה על מה זה אקטיביזם? מה זה אומר להיות פעיל חברתית? מעגל בעיות: במעגל אחד גדול - זורקים כדור אחד לשני, מחזיק הכדור מעלה בעיה אחת שמפריעה לו בביה"ס. חלוקה לקבוצות קטנות לפי נושאים משותפים. כל קבוצה עומדת במעגל, הפעם זורקים את הכדור מאחד לשני כשכל אחד אומר משהו על הבעיה. הנחו את הילדים לאתר את הבעיה הספציפית שאליה הם מתחברים בתוך כותרת הנושא.

לדוגמא: הנושא קשישים

הפגיעות שלהם, הבדידות שלהם, הזנחת ניצולי השואה, חוסר ניצול היכולות שלהם, קשיים כספיים

יישום: מחלקים בריסטול וטושים לכל קבוצה.

מבקשים שירשמו במרכז את הבעיה שהעלו ואת המילים "אני יכול/ה"

מבקשים מכל אחד לצייר את קווי מתאר היד והרגל שלו/ה וגם פרצוף סמיילי גדול.

הנחו אותם לרשום בתוך היד שציירו מה הם יכולים לעשות עם הידיים שלהם כ"תיקון" לבעיה. בתוך

הרגל מה הם יכולים לעשות עם הרגליים שלהם כדי ל"תקן את הבעיה" וליד פרצוף הסמיילי איך הפה והפרצוף יכולים לשפר את הבעיה.

לדוגמא: בעיית מחזור בקבוקים

ידיים: יכולים להוציא בקבוקים שנזרקו לפח רגיל

רגליים: יכולים ללכת למחזור

פה: יכולים להעיר לאנשים שלא ממחזרים ולהציע שימחזרו במקום לזרוק סתם לפח

כעת הנחו את התלמידים ליישם את מה שגילו על עצמם והכישרונות שלהם לטובת הבעיה הנבחרת

מפגש מספר 4: אמת או חובה

1. אמת או חובה:

מטרה: תרגול תהליך יצירת שינוי בתוך תחום ביה"ס

חומרים: בריסטולים, כלי כתיבה ובקבוק ריק

הכנה: הכינו 6-8 בריסטולים בהתאם למצורף מטה

הנחיות:

התחלקו ל 6-8 קבוצות (רצוי קבוצה של עד 5 משתתפים)

על כל קבוצה לשבת סביב ללוח ולהניח את הבקבוק במרכזו

כל אחד בתורו מסובב את הבקבוק

על המסובב לפרט בעיה אחת הקשורה לתחום עליו מצביע הבקבוק

משחקים מספר סיבובים עד שחברי הקבוצה התייחסו לרוב הנושאים במעגל

על הקבוצה לבחור נושא אחד בו הם היו רוצים ליצור שינוי ולצבוע את המשולש הרלוונטי בצבע כלשהו

על כל קבוצה להתייחס לארבעת המשימות הרשומות על הלוח ולהשלימן בכתב על הלוח עצמו.

לאחר שארבעת המשימות הושלמו על הקבוצה לצאת לפעולה ולשתף את שאר הקבוצות בעשייה.

בשלב הסופי ערכו שיתוף תובנות- מה קבלת? מה נתתי? הכנת לוח תובנות קבוצתית.

לשיתוף

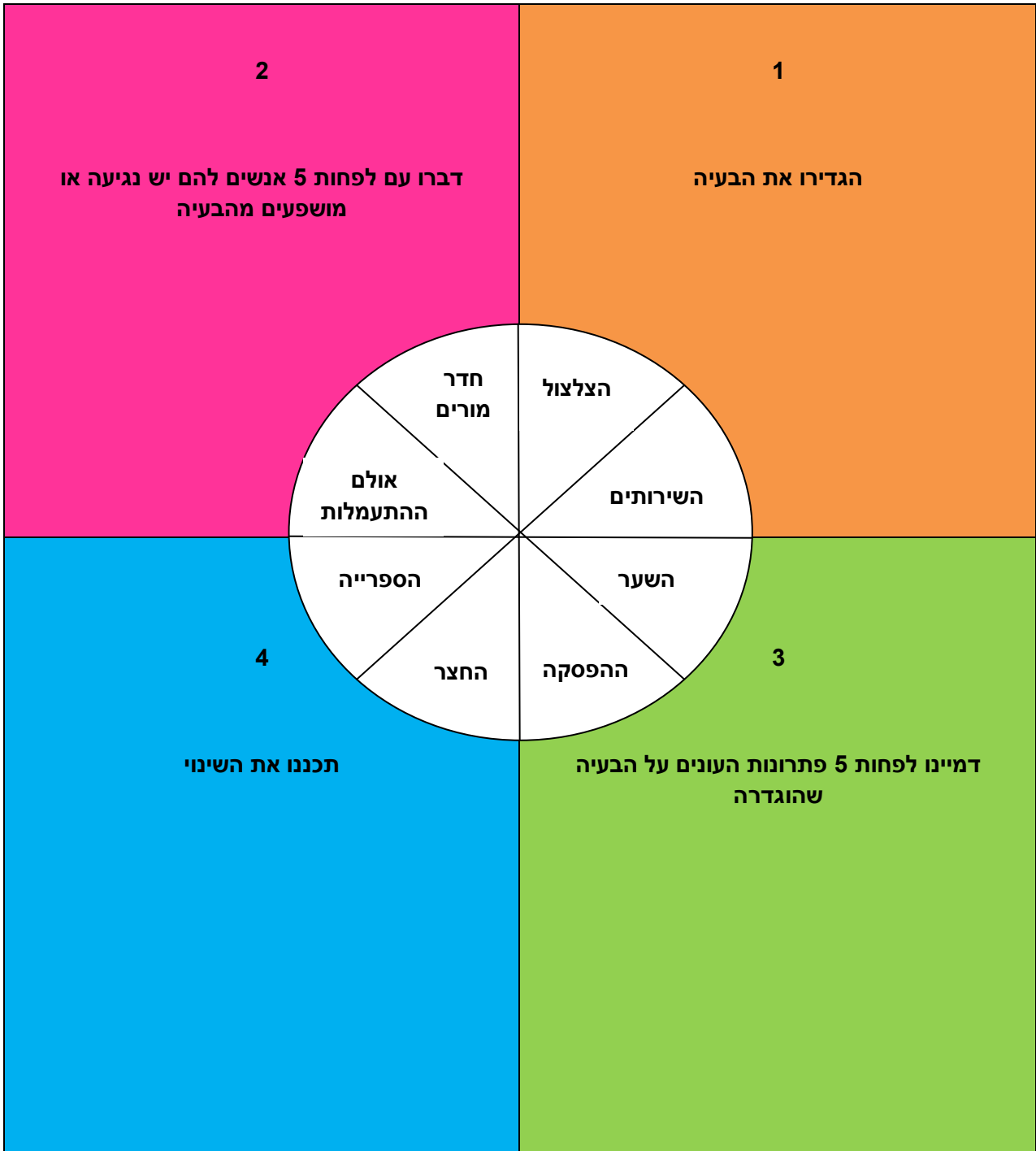
לעשות

לדגוץ

להרגיש

למנחים:

- תפתחו עמוד פייסבוק לקבוצה.
- תנו משימה למשתתפים לצאת לטיול שכונתי עם מצלמה בכדי לצלם דברים שמפריעים להם.
- תעלו את התמונות לפייסבוק והעירו הערות ותעשו "לייקים" לנושאים שיש לכם דעות ומחשבות לגביהם.
- בחרו את הנושא שמעורר הכי הרבה תגובות ותתחילו לרדת לעומק הבעיה, לפרט מי האנשים שהבעיה נוגעת להם, מה הגורמים לבעיה ואיך ניתן לגשת לפתרונה.

שיעורי בית:

חולקתם לצוותי עבודה בהתאם לבעיות שהפריעו לכם. ראיתם שאתם יכולים לעשות הרבה כדי להגיע לפתרון הבעיה בעזרת הידיים, הרגליים והראש/פה. עכשיו, המשימה שלכם לצלם במהלך השבוע מפגעים ובעיות שאתם נתקלים בהם, בדרך לבית הספר, בבית הספר עצמו, בבית בהתאם להנחיות מעלה.

מפגש מספר 5: שיתוף שיחה ובחירה

מטרה:

1. בחירת הבעיה הנוגעת לרוב חברי הקבוצה, סיעור מוחות ומיון פתרונות.
2. בחירת הפתרון הטוב ביותר לבעיה בהתחשב בנתוני המציאות, היכולת, הזמן והקריטריונים המוצגים.

מהלך הפעילות:

1. הצגת הבעיות שהועלו בסיורים בצוותים בשיעור הקודם ובמהלך המשימה השבועית.
2. שלב זה של התהליך מזמין את התלמידים לדמיין פתרונות לבעיה אותה זיהו. שלב זה משלב שימוש בכישורי פתרון בעיות, עבודת צוות, חשיבה יצירתית, כישורי תקשורת וכישורי מנהיגות. חשוב להבין כי הצעד הראשון לקראת שינוי הוא דמיון. יש לשים דגש על מציאת כמות מקסימאלית של פתרונות אפשריים לבעיה ללא מגבלות על משאבים (זמן, תקציב, כ"א וכו'). תהליך העלאת הפתרונות יכול להיות של הבעיה (מי מעורב בבעיה, מדוע נוצרה הבעיה, כיצד ניתן לשנות את המצב וכו') ועידוד לפתרונות רבים, פרועים ומופרכים.

התלמידים יושבים בצוותים. כל צוות סביב שולחן. כל תלמיד מקבל פתקיות דביקות בצבע אחר.

במרכז השולחן יש דף ועליו כתובה הבעיה. על כל תלמיד לרשום מספר רב של פתרונות על גבי הדביקות ולפרז אותן ברחבי השולחן. אחד התלמידים אחראי על רישום ותיעוד כל הפתרונות.

למנחה: לתשאל למה ומדוע!

הסתובב בין הצוותים והנחה אותם בשאלות.

לפני שהילדים מתחילים להעלות פתרונות, זכור להדריך אותם באמצעות שאלות אלו:

- כמה אנשים מעורבים בבעיה ומי הם?
- מדוע אתם חושבים שהמצב הינו כפי שהוא?
- כיצד אתם יכולים לשנות את המצב ולשפרו?
- האם אתם מרגישים כי ביכולתכם לבצע שינוי זה?

עודדו רעיונות מופרכים ופרועים – לכל רעיון יש ערך

שאפו לכמות – הדרך הטובה ביותר למצוא רעיון אחד טוב הינה להעלות רעיונות רבים

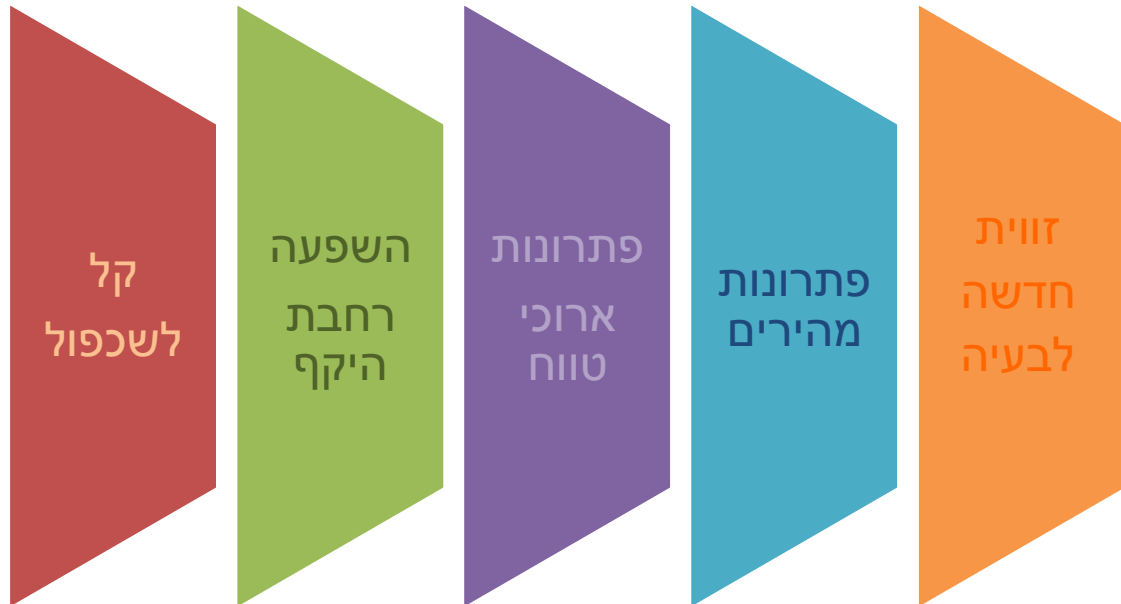
הקפידו על תרבות הדין - כווננו לשיח פורה ודין תרבותי

הקשבה לרעיונותיהם של חברי הצוות הינה הכרחית לפיתוח רעיונות עצמאיים

הימנעו מביקורת שיפוטית – כל רעיון ראוי

מיון סוגי הפתרונות: התלמידים יושבים בצוותים. כל צוות מקבל דפי הנחייה לבחירת הפתרון הטוב והנכון ביותר לבעיה. על התלמידים בתחילה למיין את סוגי הפתרונות.

לאחר מכן על הצוות לבדוק את הפתרונות הטובים ביותר כשהם נעזרים בדף ההנחיה הנ"ל ולאחר ניתוחו לבחור את הפתרון המועדף.

מפגש עמיתים לקבלת משוב הדדי (2 צוותים ביחד) - על מנת לעודד שיקוף ולמידת עמיתים, יש להפגיש 2 צוותים ביחד, כל צוות יציג את הבעיה שלו ואת הפתרון הנבחר, את הדילמות ויקבל משוב מהצוות השני.

הצגה קצרה של הבעיה והפתרון במליאה בכיתה.

מפגש מספר 6: המשך סיעור מוחות, מיון פתרונות וחלוקה לצוותי עבודה

מטרה:

1. תרגול עבודת צוות, הבנה והפנמת החשיבות של שיתוף פעולה וסיעור מוחות.
2. מציאת כמה שיותר פתרונות לכל בעיה/ נושא להתנדבות.
3. בניית תכנית עבודה מעשית. תכנון הפרויקט תוך בחינת כל האמצעים הדרושים לביצוע.

מהלך הפעילות:

1. החניכים יבנו בצוותים תכנית לביצוע הפרויקט בהתאם להנחיות על פי דף תכנון פרויקט.

דף הנחיה לתכנון פרויקט/מעשה

שיוביל לשינוי עתידי בקהילה ממנה אני מגיע

שם הקבוצה:

מהי הבעיה:

על מי הבעיה משפיעה:

מתי הבעיה מתרחשת והיכן?

הפתרון הנבחר:

אוכלוסיית היעד: (למי מיועד השינוי? על מי הוא ישפיע?)

הרקע: (גורמים להיווצרות רעיון הפתרון? כיצד מתקשר לצרכים בשטח? כיצד מתקשר לעבר? כיצד מתקשר להווה?)

חזונו של פרויקט: (המטרה/משאלה אליה אתם שואפים להגיע ואליה תמשיכו לחתור. מה אתם רואים בעיני ווחכם בסופו של פרויקט? מה יקרה בעקבות אותו שינוי מיוחל? הפנטזיה)

מטרות הפרויקט: (איזה מענה הוא יספק? מה הערך המוסף שלו? כיצד יסייע להטמעת ערך/ערכים מרכזיים? כיצד בפועל יתממש החזון? [לפרט מטרות לפי סדר חשיבות])

איזה חותם הפרויקט שואף להטביע?

יעדים / תפוקות מצופות מהפרויקט: (מה יקרה בדרך? את מי תגייסו? איפה? איך ועד מתי תטמיעו את תפיסתכם? [ינוסחו במונחים כמותיים ומדידים])

מסגרת זמנים: מועד התחלה, מועד סיום, מועדי הפעלה קבועים במשך השנה:

איך בבטיח את המשכיותו של הפרויקט לאורך זמן:

2. חלוקת תפקידים בתוך הצוותים- מי אחראי על מה?

תוכנית לביצוע הפרויקט ולבניית המנגנון שיבטיח את המשכיותו לאורך זמן:

שלב	משימות/ פעולות לביצוע בשלב זה	מועד התחלה	מועד סיום	אחראי משימה	משאבים נדרשים	עלות תקציבית*	תפוקות מצופות**
תכנון							
ביצוע והפעלה							
משוב							

מפגש מספר 7: ביצוע פיילוט ותיעוד

ביצוע הפרויקט בקטן במסגרת השיעור או בזמן שהצוות קובע + תיעוד הפרויקט + עריכת מצגת/סרט "סיפור השינוי".

מפגש מספר 8: יישום התובנות וביצוע הפרויקט

מטרות:

חידוד ושיפור הפרויקט

מהלך הפעילות:

הצגת התיעוד של סיפור השינוי בכיתה ניתוחו ומתן פידבקים והצעות לשיפור הביצוע.

מפגש מספר 9: יישום התובנות וביצוע הפרויקט

שבוע מעשים טובים – הוצאת הפרויקט לפועל ותיעודו

מפגש מספר 10 : תובנות מהתהליך והמשגה

מטרות:

סיכום ועיבוד הפרויקטים, המשגת הלמידה ושימוש בחוויה להנחלת תפיסת עולם של התנדבות ועשייה חברתית.

שאלות לדיון:

- האם הפרויקט צלח לדעתכם?
- האם הוא תאם למטרות ויעדים?
- כיצד הושפעתם מהתהליך?
- האם למדתם על עצמכם דברים חדשים?
- מה חשבתם על יכולתכם לחולל שינוי בתחילת התהליך ומה אתם חושבים עכשיו (הנחלת המושג כל אחד יכול)
- האם התקיימה עבודת צוות? מהי עבודת צוות לדעתכם? מה הכי חשוב בעבודת צוות? (יש להציג הגדרה למושג)
- האם התקיימה ערבות הדדית בתוך הצוות? בביה"ס? מהי ערבות הדדית לדעתכם? (יש להציג הגדרה למושג)
- איזו תחושה עלתה בכם כאשר עשיתם משהו למען הזולת?
- איך הסביבה נתרמה ונרתמה למעשה?
- מה הערך של עשייה למן הזולת, כיצד הרגשתם להיות חלק מעשייה זו (להציג הגדרה למושג מעורבות חברתית, לדבר על המשמעות של מעורבות חברתית לקהילה ולחברה)
- אילו מסקנות יש להסיק לקראת הפרויקט הבא?